

Društveni štatistik — hvala mu! — nam je o zabavnih večerih ravno pretekle zimske dōbe sestavil naslednji pregled: Dne 5. nov. 1887. je predsedoval g. dr. J. Vošnjak, predaval g. Ivan *Železnikar* »Epiharmove spomine«; dne 5. novembra 1887. je predsedoval g. Fr. Grbič in predaval g. *J. Juvanc*: »Ribniško blagó«; dne 17. nov. 1887. je predsedoval g. kanonik K. Klun in pripovedovali so *spomine* svoje na *Levstika* gg. Drenik, Grasselli, Levec, dr. Vošnjak, Tomšič in dr.; dne 24. novembra 1887. je predsedoval g. dr. V. Gregorič in predaval g. *A. Trstenjak* o nekaterih verzih Preširnovih; dne 3. decembra 1887. je predsedoval g. prof. M. Pleteršnik in predaval g. prof. *A. Raič* prevod iz Amicisovega »Srca«; dne 10. decembra 1887. je predsedoval g. prof. *A. Raič* in predaval g. prof. *Fr. Orožen* o zgodovini pisem; dne 17. decembra 1887. je predsedoval g. E. Lah in predaval g. prof. *K. Pirc* o Falbovi teoriji; dne 29. decembra 1887. je predsedoval prof. Levec in predaval g. dr. pl. *Milkovič* o razvoji pisave; dne 5. jan. 1888. je predsedoval g. urednik Ig. Žitnik in predaval prof. *Levec* o Matiji Valjavci; dne 12. jan. je predsedoval g. I. Tomšič in predaval g. *A. Trstenjak* o Gunduliči; dne 19. jan. je predsedoval g. Jakop Hafner in predaval g. prof. *L. Pintar* o Lukijanu, gg. dr. Vošnjak, Orožen in Levec pa pripovedovali o Einspielerji; dne 26. jan. je predsedoval g. prof. *Fr. Orožen*, a neki domoljub predaval o Pulji in njegov okolici; dne 11. febr. je predsedoval in o Kitajcih predaval g. prof. *L. Pintar*; vrhu tega je tudi g. urednik *Ig. Žitnik* bral humoristično berilo; dne 18. febr. je predsedoval g. dr. Bleiweis vitez Trsteniški in predaval g. prof. *Pirc* o solnci, luni in o vplivu obeh na plimovanje; dne 25. febr. je predsedoval g. *A. Trstenjak* in predaval g. J. Škofic o prosti volji zločinčevi; dne 2. marcija je predsedoval g. župan P. Grasselli in predaval g. *E. Lah* statistične podatke o kranjski duhovščini; dne 9. marcija je predsedoval g. prof. *K. Pirc* in predaval g. *A. Trstenjak* o slovenski stilistiki; dne 17. marcija je bil Strossmajerjev večer; dne 7. aprila je predsedoval g. nadzornik And. Žumer in g. dr. *Vošnjak* je pojasnoval štiri nove slike Jurija Šubica; dne 14. aprila je predsedoval in svoje spomine o Jurčiči pripovedoval g. *Hugon Turk*; vrhu tega je g. železniški načelnik *Fr. Podkrajšek* predaval o železnicah po Bosni in Hercegovini. — Naživahnejša udeležba je bila dne 17. marcija pri Strossmajerjevem večeru (92 udeležencev), najslabejša dne 11. februarja (20 udeležencev); sicer se je zabavnega večera udeleževalo vedno po 25—30 gospodov.

Anton Mlakar †. Dne 27. marcija t. l. ob 1/27 uri zvečer je umrl v Ljubljani v svojem stanovanju v Soteski št. 8., pritično, po dolgi mučni bolezni na sušici v največji bedi kipar Anton Mlakar, v dōbi 53 let, zapustivši dva nepreskrbena sinova. Porojen je bil Mlakar Podgoró, v fari Št. Vid nad Ljubljano in prišel je še mlad deček v službo h kiparju Tomcu v Št. Vid, kjer pa je bilo Mlakarju le malo možno baviti se s kiparstvom, kajti rabili so ga v Tomčevi hiši skoraj samó za domača dela in za kolarski obrt, s katerim se je prva leta Tomec pečal več nego s kiparstvom. Šele ko je prišel Mlakar na Hrvaškem, slab kolar in po samouku boljši kipar, slučajno v Dobrovi v službo umetnega slikarja, kakor se sam nazivlje v svojih izpričalih Alojzija pl. Marchetija, dobil je pravi navod za kiparsko umetnost, v kateri je odslej vedno napredoval. Prepotoval je potem velik del Nemškega, bil je, kar je razvidno iz njegovega potovalnega lista potrdil, na Dunaji, v Berlinu, Brunšviku, Hanovru, Ahenu, Magdeburgu, Kölnu, Monakovem in v Freiburgu v Švici in napósled v Parizu. V vseh teh mestih je pri raznih kiparjih stopil v delo, tako da je potoval nad deset let. Proti letu 1860. vrnil se je v Ljubljano, a malo je bilo takrat še vnemanja za umetnost kiparsko; saj še ranjki Fran Zajec, katerega zapuščino, same modele, so zadnje dni po 5 in 10 kr. na javni eksekutivni dražbi prodajali, ni tako rekoč mogel ob svojem obrtu živeti, dasi je bil že

znan po Ljubljani. Pokojni vitez Strahl, kateri je zbral v svoji graščini v Stari Loki veliko umetnih in starinskih proizvodov, spoznal je izredno nadarjenost Mlakarjevo in mu l. 1879. naročil izdelati izrezljano šatulo, ki je res lep umotvor in se hrani zdaj v zbirkah pl. Strahla. Podpiral ga je potem g. Ferdinand Souvan, kateremu je izdelal dokaj lepih izrezljanih okvirov od raznega lesa; l. 1883. izdelal je Mlakar za »Matico Slovensko« krasno šatulo, v kateri je odbor izročil cesarju po »Matici« izdani slavnostni spomenik; za sv. Jakopa župno cerkev zvršil je krasni friz, za farno cerkev na Črnovčah mnogo ornamentov, še l. 1887. za frančiškansko cerkev vse modele za krasne svetilnike, katere je izdelal pasar g. Tratnik; za tržaško razstavo l. 1883. za g. Mathiana vse bogate okraske lesorezne za razstavljeno hišno orodje, in mnogo drugih večjih in manjših del. L. 1873. podelila mu je kranjska trgovinska in obrtna zbornica ustanovo, da je obiskal dunajsko svetovno razstavo. Pospeti se pa do večjega umotvora ranjki Mlakar ni mogel, kajti nedostajalo mu je tacega naročila, gmotne razmere pa so mu vedno grenile življenje. Vsekako pa je zapustil po svojih delih lep, dasi skromen spomenik kiparske svoje umetnosti.

A. A.

Še nekaj o baronu Čehovinu. V »Slov. Nar.« sem lansko leto na drobno opisal življenje in delovanje slavnega slovenskega junaka Andreja Čehovina. Ni dolgo, da sem doznal, da je vojno ministerstvo ob svojih troških napravilo slavnemu našemu junaku na pokopališču badenskem dostojen spomenik. O tem mi je pisal ljubeznivi g. major Fenner v 23. dan marcija t. l. iz Badna naslednje pismo:

»Euer Wohlgeboren! Ihrem Wunsche entsprechend theile ich folgendes mit:

Das k. k. Reichs-Kriegs-Ministerium hat sich gegen Ende des Jahres 1886 veranlasst gefunden, für den verstorbenen, vor dem Feinde hervorragend ausgezeichneten Hauptmann Andreas Freiherrn von Zhehovini, welcher in einem bereits aufgelassenen Friedhofe begraben und dessen Grabstein auch schon ganz verfallen ist, eine Gedenktafel im Innern des gegenwärtigen Friedhofes in Baden anbringen zu lassen und diesfalls das hiesige Militär-Stations-Commando zur Antragstellung anzuweisen.

Demzufolge wurde auf hierseitigen Antrag ein Denkmal unmittelbar beim Eingange des neuen Friedhofes gesetzt mit folgender Inschrift:

»Andreas Freiherr von Zhehovini, Hauptmann des k. k. Feld-Artillerie-Regimentes Nr. 8, geboren 1810 zu Breinozo *) im Küstenlande; für besondere Tapferkeit Allerhöchst ausgezeichnet als Ober-Feuerwerker am 29. Mai 1848 bei Montanara mit der silbernen Tapferkeits-Medaille 1. Classe, am 25. Juli 1848 bei Somma campagna mit der goldenen Tapferkeits-Medaille, als Unterlieutenant in den Schlachten bei Mortara und Novara am 21. und 23. März 1849 mit dem Ritterkreuze des Militär-Maria-Theresien-Ordens. Gestorben zu Baden, am 10. September 1855.«

Der Sockel des Denkmals wurde mit der Widmung: »Fortitudini patria« versehen.

Der Kostenaufwand hiefür betrug 182 fl. 60 kr., welcher aus einem besonderen Fonde vom k. k. Reichs-Kriegs-Ministerium berichtet wurde.«

To je lepó, da celó vojinsko ministerstvo priznava zasluge našega rojaka ter na tak način slavi njegov spomin. A kaj smo storili mi Slovenci, navlasti ožji njegovi rojaki, do zdaj v proslavo vrlega moža? Žalostno je res, da opomin moj v lanskem tečaju »Slov. Naroda« ni toliko izdal, da bi se slavnemu možu postavila na njegovem rojstvenem domu skromna spominska plošča! Poboljšajmo se ter skoraj izvršimo, kar smo zamudili! —

Konečno še omenjam, da sem sestavil tudi nemškí životpis Čehovinov.

Janko Leban.

*) Branica mora stati, ne Breinozo. Ni čuda, da Čehovina potem štejejo za Italjana! Pis.